

Výšiny nad mořským blankytem

Průsmyk Llogarë v jihovýchodní Albánii nabízí vzácnou kombinaci úžasných horských scenérií, nedotčené divočiny a dech beroucích výhledů na blankytně modrou hladinu Jónského moře

TEXT A FOTO: DANIEL JABLONSKI

↙ Štíhlavka *Platyceps najadum* s tělem jako bič se vyhřívá pod hřebenem pohoří Cikës

ZMIJE RŮŽKATÉ

jsou velmi jedovaté, ale určitě se budou snažit vyklidit vám pole

VÝŠKOVÝ ROZDÍL

dvou kilometrů je mezi hladinou obou moří a horami, které se tyčí přímo nad nimi

AŽ DO VÝŠKY 1 000 M

nad mořem vystupují želvy *Testudo hermanni*

➤ Mezi domorodci obávaná, ale sama velmi opatrná a při vyrušení okamžitě prchající zmije růžkatá

V jihovýchodní Albánii, jižně od albánského poloostrova Karaburun, se nachází průsmyk Llogarë. Dostat se sem můžete po silnici ze 40 km vzdáleného přístavního města Vlorë směrem do etnicky řecké osady Himarë, kde dnes napříč průsmykem vede na Albánii celkem obstojná komunikace. Během relativně krátké doby se tak

můžete dostat od hladiny Jaderského moře do tisícimetrových výšek. Z nich při pohledu do dálky spatříte nejen poloostrov Karaburun, ale i vedlejší ostrůvek Szani. Pokud zaměříte pohled na bližší objekty a budete mít trpělivost, skoro určitě uvidíte pozoruhodné zástupce zdejší bohaté fauny.

hlavním ochráncem je nepřístupnost doplněná mezerami v infrastruktuře

↘ Ve většině balkánských zemí vzácné a ohrožené želvy *Testudo hermanni* jsou v Albánii stále často pozorovatelné

HISTORICKÉ ROZHRANÍ DVOU MOŘÍ

Z biologického, turistického i rekreačního hlediska Llogarë rozhodně patří mezi to nejlepší, co v Albánii můžete vidět. Když člověk cestuje směrem od Vlorë, obdivuje na levé straně cesty holé, vápencové vrcholy pohoří Cikës, které jsou podél úpatí svahů porostlé borovicemi s větrem typicky deformovanými korunami. Takzvané „Flag Pine“ mají svou vědeckou i turistickou hodnotu. Zdejší přírodní podmínky jsou opravdu tvrdé a náročné a tomu odpovídá složení a růst místní vegetace.

Když budete sledovat pravou stranu průsmyku, spatříte hlavně z vyšších poloh hor útesy spadající téměř kolmo do moře. Zajímavé je i postavení celého regionu, který je vlastně na hranici mezi mořem Jaderským a Jónským, respektive tato dvě moře geograficky odděluje. Zároveň

➤ Nejen samičky druhu *Lacerta viridis* mají modře zabarvené hrdlo. Občas se s tímto znakem setkáme i u samiček, jako v případě této na snímku

má významné historické dědictví, jež má základy už v událostech z dob Caesarových.

PLACHÝ RŮŽEK S JEDEM

Celá oblast, která je tvořena dvěma hřebeny hor, je podle albánských kritérií vyhlášena za národní park 2. kategorie a je bohatá na výskyt rozličných druhů flóry i fauny. Bývají zde k vidění větší šelmy, jako je vlk, rys či medvěd, mnoho druhů ptactva, ale zejména mnou preferovaní plazi. Z nejběžněji se vyskytujících můžete vidět například v Albánii relativně hojně a překrásně zmije růžkaté (*Vipera ammodytes*), jejichž charakteristickým znakem je šupinatý růžek nad čenichem.

Když budete mít štěstí (tedy pokud jsou plazi vaším koníčkem), můžete je pozorovat zejména na kamenných polích v okolí cesty, která se klikatí průsmykem. Většinou lze zmije nalézt ukryté pod kameny, kusy stržených kůr apod. Nejčastěji je však můžete spatřit, jak se volně vyhřívají na sutích, padlých kmenech stromů atd. Tento plaz se v Albánii vyskytuje v podobě dvou poddruhů – *Vipera ammodytes ammodytes* na severu

mi jedovými zuby (opisthoglyfní typ), tzv. širohlavce *Malpolon insignitus*. Tento druh jsem zde ale bohužel zaznamenal hlavně v podobě několika kusů přejetých na cestě. Širohlavci jsou charakterističtí zejména nápadně velkýma očima s kulatou zornicí, jež slouží pro dobrou orientaci v terénu a při lovu přirozené potravy, kterou jsou různé druhy ještěrek.

Půvabné jsou téměř jako tužka štíhlé užovky druhu *Platyceps najadum*.

a *Vipera ammodytes meridionalis* ve střední a jižní Albánii, tedy i v oblasti národního parku Llogarë. Albánci říkají zmiji růžkaté „Nepërka“ a kvůli jejímu jedu před ní mají velký respekt. Zmije se ovšem stejně tak bojí lidí a jako všichni hadi jsou velice plaché. Při náhodném střetnutí s člověkem proto usilují o to, aby se jako první odklidily do bezpečí.

RÁJ PLAZŮ A JEJICH OBDIVOVATELŮ

Když se vydáte dál do hor, skoro určitě zahlédnete v podrostu rychle mizející slabě jedovaté hady se zadní-

Zajímavé jsou svým vybarvením, jež je do jedné třetiny boků těla tvořeno velkými oválnými skvrnami, které následně přecházejí do uniformě světle hnědé. Procházku terénem „ruší“ neustále šustící a neposedně se vyhřívající ještěrky *Podarcis muralis*, vázané, jak odborné druhové jméno říká, na kamenité biotopy, a *Lacerta viridis*, jež se vzácněji vyskytují zejména v nižších partiích na krajích lesa.

Slunce mají rádi i u samců na břišní straně těla pestře vybarvení ještěrkovci *Algyroides nigropunctatus* a velké zelené ještěrky *Lacerta trilineata*. Při detailnějším průzkumu možná objevíte i želvy *Testudo hermanni*, které vystupují do nadmořských

RADY PRO CESTOVATELE

ALBÁNIE

JAK SE TAM DOSTAT

Do NP Llogarë se ze severu dostanete nejlépe cestou z pobřežního města Vlorë. Z jihu vede silnice od města Sarandë přes Himarë. Využít lze autobusovou dopravu, která je poněkud zdlouhavější, protože autobusy se úzkými horskými cestami pláží pomalu. K průsmyku samotnému sice veřejná doprava nejezdí, ale po domluvě vás může vysadit autobus směřující právě z Vlorë, nebo naopak ze Sarandë. Stejně tak vás i vyzvednou. Je možné využít i stopování, přičemž v Albánii je zvykem za stopování platit. Proto je velmi vhodné řídit něco dát. Člověk by tady ovšem nikdy neměl spoléhat na stopování po poledni. Albánci neradi cestují navečer a v noci, což pramení z dřívějších zkušeností, kdy ozbrojení lupiči a přepady aut a autobusů byly vážným problémem.

MĚNA

Albánský lek. Aktuální kurz je cca 1 Kč = 5 lek. Zmatky ale může zejména v odlehlejších oblastech způsobovat revalvace měny, která proběhla před více než dvaceti lety. Lidé tak dodnes požívají starší systém, ve kterém se přidává jedna nula navíc. Albánci jsou ale většinou poctiví, a tak vám vrátí správně, i když jim budete vnucovat o něco víc.

CENY

Rozpočet pro cestování po Albánii závisí na tom, kde se chcete pohybovat a jak dlouho. Při běžném cestování se ale vejdete pod hranici 50 dolarů za den, a to se vším všudy. Ceny se zvedají v Tiraně a během letní sezóny v pobřežních letoviscích. I když se to nezdá, z celkového hlediska je Albánie spíše dražší zemí. V turistické vesničce NP Llogarë je možné ubytovat se za 8–15 dolarů na den.

JAK TAM CESTOVAT

V okolí parku se všude dostanete pohodlně pěšky, případně můžete do sedla chytit stopa a vyrazit dál do okolních kopců. Pozor ale na pohyb v terénu. Trasy nejsou značeny, a tak je relativně velká možnost zabloudění! Je proto dobré vždy někoho informovat, kterým směrem a na jak dlouho vyrazíte.

DOPORUČENÁ DOBA NÁVŠTĚVY

Délka pobytu strávená v NP Llogarë je individuální záležitostí každého návštěvníka. Strávit se zde dá jistě dost dlouho, ale pro základní průzkum a seznámení se s okolím postačují 2–3 dny. Nejlepšími měsíci pro návštěvu jsou duben, květen, červen a přelom září a října.

→ Větrém ošlehané „Flag Pines“ čnící nad mořským blankytem

výšek kolem 1 000 metrů nad mořem. Z obojživelníků jsou zde k vidění třeba mloci *Salamandra salamandra* či kuňky *Bombina variegata*. Právě ty měly v době mé návštěvy Albánie dobu rozmnožování, a proto nebylo těžké nalézt i více jedinců v jedné louži.

Zda zůstanou plazi a obojživelníci před vašimi zraky skryti, záleží jen na bystrosti očí a trpělivosti. Nicméně celá Albánie je na plazy opravdu bohatá, a tak je pro zájemce o tuto úchvatnou skupinu obratlovců opravdovým rájem.

NEPŘÍSTUPNOST JAKO „OPATŘENÍ“

→ Kamenité svahy a úbočí obývají mrštné ještěrky *Podarcis muralis*

Ať už se na nejvyšší bod průsmyku dostanete pěšky nebo autem, jistě vás hned zaujme pohled na nepřehlédnutelný nejvyšší bod celého průsmyku Mali i Athanasit (2 018 m), z jehož

hřebene lze vidět i další pohoří této ze 70 % hornaté země.

V nejvyšší části průsmyku se cesta láme zpět, teď již k pobřeží Jónského moře. Nejvyšší autem dostupný bod je i křižovatkou, ze které se rozbíhají dvě trasy pro trekking. Jedna směrem k menšímu hřebenu, jehož dominantou jsou vysílače. Tato strana je z hlediska pěší turistiky nenáročná. Druhá pěšina ovšem míří přímo k nejvyššímu hřebenu a zejména díky strmému terénu, velkému převýšení a velmi neurčitěmu značení trasy je dost problematická.

V Albánii je jen velmi málo národních parků skutečně chráněno. Z jistého hlediska to ani není potřeba, protože hlavním ochráncem je nepřístupnost doplněná mezerami v infrastruktuře. Zvířata mají tím pádem klid a je fakt, že na rozdíl od strážců a turistů opravdu žádné značené trasy nepotřebují. «